

Nr 80

Av herr **Lundberg m. fl.**, om inrättande vid Uppsala universitet av en professur i radioterapi.

Utvecklingen inom den kliniska medicinen har under de senaste decennierna karakteriserats av en serie mycket betydelsefulla framsteg, som gjort att sjukdomar och sjukdomsgrupper som tidigare förorsakat stora förluster i människoliv och nedsatt arbetsförmåga numera på ett radikalt sätt förloreat i betydelse. Flera exempel härpå kan nämnas. Med hänsyn till den medicinska utvecklingen i allmänhet har dessa framsteg bl. a. medfört att samhällets forsknings- och utvecklingsresurser numera med ökad kraft kan koncentreras på andra stora olösta uppgifter av betydelse för folkhälsan.

Bland de sjukdomar som fortfarande har karaktären av folksjukdomar och som årligen kräver ett mycket stort antal offer bland människor i produktiv ålder intar kancersjukdomarna en dominerande roll. Insikten om dessa förhållanden är allmän, och cancerforskningen har därför såväl i vårt eget land som i utlandet fått stort ekonomiskt stöd. Detta stöd är av en sådan dimension, att man tryggt kan göra gällande att ingen sjukdom eller sjukdomsgrupp är föremål för så omfattande, intensiv och kostnadskrävande forskning som kancersjukdomarna. Detta har medfört att snart sagt alla den naturvetenskapliga forskningens experimentella möjligheter engagerats i cancerforskningen. Så är fallet med biokemi, strålningsfysik, cellforskning, immunologi o. s. v. Det är med andra ord ett stort uppbåd på olika fronter som göres för att komma kancersjukdomarnas gåta på spåren. Sannolikt återstår mycket arbete innan gåtan fått sin lösning, men en rad av visserligen begränsade men mycket uppmuntrande resultat föreligger redan. En del av dessa ligger på det med hänsyn till den kliniska behandlingen viktigaste området nämligen inom radioterapien (strålningsbehandlingen). Det vetenskapliga samarbetet mellan radioterapi, radiofysik och radiobiologi är intensivt och fruktbarande, och förbättrade behandlingsresultat beträffande kancersjukdomarna har uppnåtts. Man har således nu kommit fram till ett läge, då forskningsinvesteringarna nått en hög nivå, då vissa praktiska resultat uppnåtts och då fortsatt samordning av grundforskningen och den kliniska forskningen behövs för att man skall uppnå sådana resultat som är väsentliga med hänsyn till folkhälsan.

Ett viktigt led i detta samarbete är den utbyggnad av radioterapivården, vari sjukvårdshuvudmännen engagerat sig. Riktlinjerna härför har angivits i riksdagens beslut om regionsjukvården, vilket bl. a. innebär att centra för radioterapeutisk vård med alla moderna behandlingsmetoder skall inrättas

vid undervisnings- och regionsjukhusen. Vid akademiska sjukhuset i Uppsala planeras att den nuvarande helt otillräckliga radioterapiavdelningen skall byggas ut till ett dylikt centrum med högvoltsapparater av olika slag (acceleratorer, betatron, stor koboltkanon), avdelning för behandling med radioaktiva isotoper samt ca 90 vårdplatser för allmän och gynekologisk radioterapi. Dessa planer har förts så långt att projekteringstillstånd erhållits och framställning om medel för projektets genomförande kommer att av kommittén för akademiska sjukhusets utbyggnad begäras i januari 1962, varför detsamma kommer att föreläggas detta års riksdag. Ledningen av en så omfattande, mångsidig och ansvarsfull verksamhet som den här ifrågavarande ställer mycket stora krav på klinikchefen. Det är också viktigt att han för att genomföra dessa uppgifter får en sådan vetenskaplig och akademisk ställning att han med full auktoritet kan bedriva den honom åvilande verksamheten och mobilisera de resurser som behövs både på det vetenskapliga området och på sjukvårdens område och icke minst för att kunna samordna dessa mot den ovan angivna målsättningen. Vid den radioterapeutiska kliniken i Uppsala är laboratorn med. dr Bengt Nohrman överläkare sedan år 1954. Denna hans tjänstgöring vitsordas mycket högt, och under hans ledning har ett betydelsefullt men hittills av lokalskäl begränsat sjukvårdssamarbete beträffande radioterapi etablerats på regionplanet inom den s. k. Uppsala-regionen. Under flera år har Uppsala-universitetet i sina äskanden hemställt om att denna laboratur skulle omändras till professur och att laborator Nohrman skulle utnämnas till professurens förste innehavare. Härvid har särskilda yttranden av sakkunniga åberopats, av vilka framgår att Nohrman har den vetenskapliga kompetens som erfordras här för. Universitetskanslern har upptagit denna professur i radioterapi i sina äskanden, men Kungl. Maj:t har hittills icke upptagit desamma i proposition till riksdagen. Vad beträffar kostnaderna för inrättandet av här ifrågavarande professur skall framhållas att kostnaden härför är blygsam, då det rör sig om att ersätta en laboratur i lgr B1 med en professur i B3.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att en professur i radioterapi med laborator Bengt Nohrman som förste innehavare inrättas vid Uppsala-universitetet.

Stockholm den 23 januari 1962

<i>John Lundberg</i>	<i>P. A. Sköldin</i>	<i>Erik Tobé</i>
<i>Ingemund Bengtsson</i>	<i>Sven Hammarberg</i>	<i>Sven Mellqvist</i>
<i>S. G. W. Wahlund</i>	<i>Ragnar Ekström</i> i Björkvik	<i>Ingvar Swanberg</i>
<i>Harald Larsson</i> i Hedenäset		<i>Helge Lindström</i>